

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ПРОЄКТ АЛЬМАНАХУ «ЛІТЕРАТУРНА ХМЕЛЬНИЧЧИНА»:
ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТА КОНТЕНТ**

Студентки IV курсу 4 Ж групи
Освітньої програми *Журналістика*
Галузі знань 06 *Журналістика*
Спеціальності 061 *Журналістика*
Ступеня вищої освіти *бакалавра*
Драгомерецької Майї Олегівни

Науковий керівник: Гандзюк В.О.,
доцент, кандидат наук із соціальних
комунікацій

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени Екзаменаційної комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

АНОТАЦІЯ

Драгомерецька М.О. Альманах «Літературна Хмельниччина». Спеціальність 061 Журналістика. ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2024.

Упродовж усього свого розвитку альманахи зазнавали популярності в періоди, коли українська ідентичність піддавалася випробуванням. Цей альманах є своєрідним літописом сьогодення Хмельницького, що закарбовує миттєвості, які складаються у велику історію міста.

Альманах «Літературна Хмельниччина» має на меті не лише знайомство читачів з новими творами місцевих поетів, але й популяризацію поетичного мистецтва Хмельниччини загалом. Видання стане корисним для літературознавців, студентів-філологів, викладачів, а також усіх, хто цікавиться сучасною українською поезією. Воно може бути використане як навчальний посібник, джерело для натхнення або колекційний примірник регіональної творчості.

Ключові слова: Хмельниччина, альманах, поезія, літературна творчість, видавничий ринок.

ANNOTATION

Drahomeretska M.O. Almanac «Literary Khmelnytskyi». Specialty 061 Journalism. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, 2024.

Throughout their development, almanacs were popular in periods when Ukrainian identity was being tested. This almanac is a unique chronicle of Khmelnytskyi's present, recording the moments that make up the city's great history.

The almanac «Literary Khmelnytskyi» aims not only to familiarize readers with new works of local poets but also to popularize the poetic art of Khmelnytskyi in general.

The publication will be useful for literary scholars, philology students, teachers, as well as anyone interested in modern Ukrainian poetry. It can be used as a study guide, a source of inspiration or a collector's item of regional creativity.

Keywords: Khmelnytskyi, almanac, poetry, literary creativity, publishing.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
1.1. Теоретична база	3
1.2. Обґрунтування проєкту	9
1.3. Мета роботи	9
1.4. Джерела фактів	9
1.5. Технічні і програмні засоби	9
1.6. Сфера застосування	10
II. СПЕЦИФІКА ПРОЄКТУ АЛЬМАНАХУ «ЛІТЕРАТУРНА ХМЕЛЬНИЧЧИНА»	11
2.1. Структура роботи	11
2.2. Обсяг альманаху	11
2.4. Ідейно-смісловий задум альманаху	11
2.5. Специфіка аудиторії	12
III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	13
IV. МАКЕТ ПРОЄКТА АЛЬМАНАХА «ЛІТЕРАТУРНА ХМЕЛЬНИЧЧИНА»	15
V. ДОДАТКИ	16

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Теоретична база

У межах останніх двох років, коли на території України розгорнулася повномасштабна війна, українці вкотре впевнилися в потребі та важливості культурної спадщини.

Коли перше, що робить окупант – знищує книги, літературу та будь-які ознаки української мови, реакція суспільства стала протилежною, полярно іншою від очікуваного, бажаного ними. Українські митці, наукова спільнота і пересічні українки та українці обирають створювати, досліджувати та віддавати перевагу вітчизняному продукту.

Тож, розгляньмо детальніше тему альманахів, їх шляху від зародження до сучасності, мети, аналогів і теперішнього стану.

Для кращого розуміння, чим саме є альманах, варто звернутися до його лексичного значення. Наприклад, в «Стандартах поліграфії та видавничій справі», автори визначають його як «збірник літературно-художніх та (чи) науково-популярних творів, об'єднаних за певною ознакою» [8, с.28]. А також зазначають, що є принаймні 2 типи альманахів за призначенням: за віковим визначенням для дорослих чи дітей; за періодичністю: періодичним, неперіодичним чи подовжуваним.

Згідно зі «Словником української мови» альманах – це літературна збірка творів різних авторів, які об'єднані спільною ознакою. Серед них тема, жанр, ідейно-художній замисел тощо [6].

Такі визначення створюють простір для трактування того, яким може бути цей тип видання, його роль та призначення. Але, разом із цим, можемо зробити певні висновки та сформувані основи характеристик для створення альманаху.

По-перше, альманах є збірником, тобто книгою, що містить в собі поєднані за певним принципом твори. Оскільки нас цікавить саме літературна парадигма, то в конкретному випадку, збірка літературних творів.

По-друге, визначною особливістю альманаху є спорідненість за певною ознакою – жанром, темою чи навіть територією. У ході ознайомлення з різними альманахами, ми вже можемо зазначити, що саме регіональний тип збірників є найбільш поширеним серед літературних альманахів.

Звідси можемо перейти до статусу альманахів у суспільстві. Зараз це явище не дуже поширене, а їхнє видання, як уже зазначалося раніше, зосереджене або лише в межах регіонів, або в колах зацікавленої спільноти.

О. Щирба в своїй роботі пише: «Сьогодні в Україні альманахи видаються достатньо часто та охоплюють широке коло жанрів і літературних напрямів» [11, с.277]. Однак послуговуючись системою Google Trends можна відстежити співвідношення кількості пошукових запитів за останні 30 днів (станом на 9 квітня 2024 року), де запит «альманах» відносно «збірка» та «журнал» є зовсім непопулярним. Детальніше розглянути цю статистику можна в *Додатку 1*.

Нестабільність альманахів на видавничому ринку підтверджує дослідження М. Возняка. У ньому він вказує, що наклад значної частки літературних альманахів не перевищує 1-2 тисячі примірників, а ЦА (цільовою аудиторією) продукції стають здебільшого місцеві бібліотеки [2, с. 53]. Відносно інших друкованих продуктів подібного типу, цифра вкрай мала.

У цього є певне обґрунтування, якщо звернутися до минулого культурного та літературного простору. Так історично склалося, що впродовж усієї своєї історії українська інтелігенція потребувала особистісного вираження, демократії. І часто це відбувалося на фоні національної дискримінації. Як-от можна пригадати визначну літературну генерацію митців шістдесятництва та їх творчості.

Тому з другої половини 1950-х рр. широкого поширення набирають журнали та альманахи. Серед них, як громадсько-політичні, так і літературні. На тлі вільного простору для самоідентифікації в межах регіонів утворився певний патерн, який Л. Дояр називає наступним чином: «нестримне бажання

популяризувати творчість маловідомих місцевих авторів та відкривати їм шлях у велику літературу» [3, с.31].

За таким принципом популярності набули такі видання як «Літературний Донбас», «Карпати», «Вогні Запоріжжя» тощо. Жанрово-тематична арена була необмежена. Зацікавлений автор міг працювати як у літературному колі, так і спробувати себе в публіцистиці, бібліографії чи документалістиці. Тому, можна підтвердити, що створення журналів та альманахів займало значну частку видавничого ринку тогочасної України.

А що стосується конкретно альманахів, то вони мали й певну практичну місію по регіонах. Публікація в одному з таких була одним із пунктів для зарахування до закладів вищої освіти на літературні спеціальності.

З цього можна зрозуміти, чому альманахи почали розвиватися в двох основних галузях, що існують до сьогодні, хоч і не так масово: регіонально-літературній та науковій.

На сьогоднішній день альманахи поширюються саме в межах цих двох категорій. Наприклад, нещодавній літературний альманах «Херсонщина. Артспротив» (2023), авторами яких стали популярні журналісти, письменники, публіцисти, члени НСЖУ (Національна спілка журналістів України) та НСПУ (Національна спілка письменників України) [4, с.229]. Серед них такі сучасники як А. Марущак, О. Гунько, В. Кулик та ін.

А в дизайні брали участь не менш авторитетні фотографи-літописці Д. Плотніков, М. Сакара тощо.

Варто відмітити, що інструментарій альманахів розширюється, підлаштовується під сучасність. До обігу додаються не лише вірші, а й фото. Тобто текстовий контент значно підкріплюється візуальним. Це дає розуміння того, що альманахи можуть бути адаптивними, а отже, відповідати сучасним викликам і потребам суспільства.

Звідси перейдемо до розгляду альманахової традиції, що сформувалася на території Хмельниччини.

Ще за часів УРСР функціонував «Хмельницький альманах», а перший випуск датований ще 1956 роком. Упорядники позиціонували його як збірку літературно-художніх творів письменників-початківців Поділля. Жанрово-тематичне наповнення різноманітне: нариси, гумор, сатира, критика та бібліографія [10].

Контент усе ж радянськоцентричний в усіх своїх проявах, однак видання певною мірою відображає унікальне сприйняття тодішнього устрою жителями регіону. Наступним по хронології знаходиться альманах «Хмельниччина: Дивокрай» [1], втім відомо про нього мало в силу недостатньої кількості наукових робіт.

Що стосується сучасників, то в місцевій Хмельницькій бібліотеці можна знайти кілька примірників таких альманахів як «Медобори», «Південний Буг», «Слово єдне!» тощо.

Більшість із них – ініціативи, створені за підтримки місцевих громад або ініціатив. Наприклад, «Слово єдне!» вийшов друком завдяки Програмі підтримки книговидання місцевих авторів та популяризації української книги у м. Хмельницькому «Читай українською» [7].

А що стосується їх подальшої реалізації, представлення суспільству, то найчастіше використовується формат презентації випусків. Вони відбуваються здебільшого на базі місцевих бібліотек і там же зберігаються.

Не менш важливим для нас аспектом є художнє оформлення самого видання. Взевши за основу випуск «Медоборів» (2018), можна відмітити низькоякісний дизайн продукту. За цим ми можемо припустити, що бюджет ініціатив-організаторів або не розрахований на це, або недостатній. Утім вартість послуг професійного дизайнера та відповідного устаткування може видатися непропорційним, якщо взяти до уваги нечисельне тиражування. Тому, припускаємо, що над дизайном працюють на волонтерських засадах.

«Медобори» візуально більше наближені до «Хмельницького альманаху», аніж до хронологічно ближчого «Херсонщина. Артспротив». Загальне оформлення можна охарактеризувати наступним чином: чорний текст на білому тлі з мінімальним використанням ілюстрацій.

Дизайнерські рішення прості, втім макетування правильне, тобто принаймні виконані умови додрукарської підготовки.

Однак з цього з'являється інша проблема. За рахунок зовнішнього вигляду альманах не зможе скласти конкуренцію наявним виданням, а значить, викликатиме менше зацікавлення.

А сучасна видавнича сфера не стоїть на місці, навіть навпаки, активно розвивається. Усе частіше шукає шляхи, як проводити свою діяльність найбільш продуктивно та вигідно.

Унаслідок цього українська мистецька спільнота об'єднується довкола творчих самвидавничих проєктів – зінів (zine), які можна назвати аналогом літературних альманахів. Створюючи, друкуючи па продаючи збірники, спільнота конвертує це в донати та підтримує армію.

Американська дослідниця М. Шрусбері визначає його як спільний проєкт для досягнення взаємних, спільних чи індивідуальних цілей [13]. Втім найбільш наближену визначальну рису, яка, якщо не ототожнює, то споріднює його з альманахами, є думка Е. Піпмаєр, де зін є візуально-скульптурним медіа, які так чи інакше поєднані за певною ознакою [12, с.215].

Втім у процесі інтеграції в український культурний простір, саме явище теж трансформується і перетворюється на більш звичний нам формат – ілюстровані літературні збірники та артбуки, що поєднані за спільною тематичною ознакою. Спираючись на ці характеристики, зарубіжний зін можна ідентифікувати як український відповідник альманаху.

Найяскравішим представником цього типу видання можна назвати «Український бестіарій», створений некомерційною благодійною командою «Мальовій» за подальшої підтримки та співпраці українського видання

«MAL'OPUS» [9]. А найбільш наближеним до трактування альманаху можна назвати «Сказання Сапфо», де художні твори письменниць доповнені ілюстраціями художниць в рівній мірі [5].

Що ті, що інші опубліковані вперше та є друкованою та (або) ілюстрованою збіркою творів, поєднаних спільною темою. Також вони можуть бути як продовжуваними, так і обмежуватися одним тиражем. Усе залежить від подальшого попиту та планів організаторської команди.

Довідникове термінування і розмежування цих типів видань потребує подальшого вивчення, а видання загалом як явище – ґрунтовніших досліджень. Саме вони можуть стати базою для становлення самвидавничого українського ринку та видавничої культури загалом. А враховуючи те, що вони є повністю благодійними та орієнтованими на допомогу армії, то здобудуть ширшу аудиторію, покинувши інформаційну бульбашку соцмереж, опанувавши широкий загал.

Якщо зважати на те, що такий підхід до створення альманахів є доволі типовим, а «Херсонщина. Артспротив» радше виняток, можемо зробити власні висновки. У комплексі альманахи знаходяться в невідгданому становищі, позаяк на початкових етапах їм не завжди вдається заручитися якісною командою, яка здатна зацікавити потенційно читача не тільки темою, а й дизайном. У альманахів немає промоут-кампанії, що посприяла би їх поширенню та продажу, що в свою чергу, посприяла би вищому тиражуванню в майбутньому.

Втім альманахи демонструють не аби який потенціал, якщо врахувати поширення ілюстрованих літературних збірників, що позиціонують себе як зіни. Проте досліджуючи обидва поняття та працюючи з ними на практиці, ми помітили, що сучасне становище цих збірок знаходиться до поняття альманаху набагато ближче, ніж зіну.

1.2. Обґрунтування проєкту

Оскільки спільною проблемою сучасних альманахів є низька якість привабливого вигляду, то пошук шляхів вирішення із залученням найменшої кількості допоміжних засобів, може стати поштовхом чи прикладом для простого, втім цікавого дизайну проєктів.

1.3. Мета роботи

Метою створення проєкту альманаху «Літературна Хмельниччина» є привернення уваги до альманаху як сучасного та сповненого потенціалу явища, що зможе стати частиною видавничого ринку. А також робота спрямована на розширення уявлення про літературні таланти хмельничан і хмельничанок.

1.4. Джерела фактів

Щоб створити проєкт альманаху «Літературна Хмельниччина» було розроблено власний макет, дизайн та оформлення наповнення. Все це з урахуванням запиту, що не вимагає складних дизайнерських вмінь, аби довести, що простий дизайн може бути цікавим і продаваним.

1.5. Технічні і програмні засоби

Для ілюстративного наповнення проєкту альманаху «Літературна Хмельниччина» використовувалися наступні технічні та програмні засоби:

- Професійна програма для верстки та макетування «Adobe InDesign» версії 2023 v18.
- Графічний редактор «Adobe Photoshop» версії CC (2014.1).

- Сайт стокових зображень «Pixabay.com» з подальшим вказанням авторів.
- Усі процеси та операції проведені на персональному ноутбуку «Samsung».

«Adobe InDesign» – програма для створення різного типу та виду друковані та цифрові видання. Програма дозволяє розробляти, верстати та публікувати контент для всіх типів пристроїв. Ресурс здатен контролювати всі процеси типографіки, а також пропонує безліч функцій, маючи при цьому простий інтерфейс.

«Adobe Photoshop» – програмне забезпечення для редагування та обробки цифрових зображень. Ресурс підтримує всі типи форматів файлів, що значно спрощує користування. Він часто використовується професійними митцями в галузі дизайну, фото, ілюстрації та іншими спеціалістами творчих професій.

Pixabay.com – веб-сайт зі стоковими фото та роялті. Він призначений для безкоштовного обміну фотографіями, ілюстраціями, векторною графікою тощо за спеціальною ліцензією самого Pixabay, яка дозволяє вільне використання матеріалу з певним рядом обмежень.

1.6. Сфера застосування

Цей проєкт альманаху створений для реалізації ідеї регіонального альманаху з простим, але якісним дизайном, і несе навчальний характер. Також видання націлене на привернення уваги читачів до альманахів як повноцінного елемента видавничого ринку.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЄКТУ АЛЬМАНАХУ «ЛІТЕРАТУРНА ХМЕЛЬНИЧЧИНА»

2.1. Структура роботи

«Літературна Хмельниччина» – це творчий проєкт у вигляді альманаху. Ілюстрована збірка уривків віршів і прозових творів, які ілюструють творчий характер авторок і авторів Хмельниччини. Широка амплітуда настроїв і тем створює емоційне полотно, а фото – підкріплюють індивідуальні враження від прочитаного.

Проєкт альманаху складається титульного аркуша на початку, викладу контенту, змісту та паспорта в кінці.

Титульний аркуш призначений для головних відомостей про видання: авторів контенту, назви альманаху тощо.

Контент, що становить 52 сторінки, складається з ілюстративного матеріалу на лівій сторінці, на правій – письменницький, а також відомості про авторку/автора твору.

Зміст містить перелік авторів художнього наповнення і відповідної сторінки, на якій вони розташовуються.

Паспорт у кінці зосереджений на технічній складовій: авторка проєкту, друкарня, редакція, дата видання, формат, тираж та ін.

2.2. Обсяг альманаху

Обсяг альманаху «Літературна Хмельниччина» становить 52 сторінки.

2.4. Ідейно-смісловий задум альманаху

Основний замисел альманаху полягає в створенні культури якісного дизайну для видань цього типу. Попри свою тривалу та багату історію, регіональні літературні альманахи все ще не мають широкого поширення у

видавничій культурі. Створення проєкту «Літературна Хмельниччина» може стати поштовхом до розвитку неповторного стилю і характеру альманахів. А простий, але стильний дизайн осучаснить явище заохотить спробувати створити їх власноруч.

2.5. Специфікація аудиторії

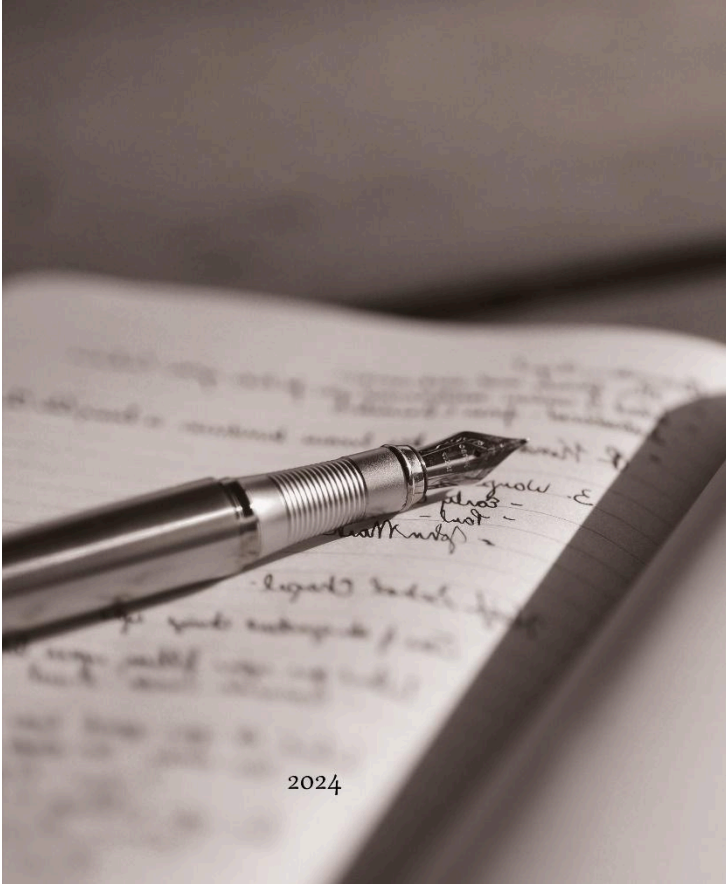
Видання по-різному орієнтоване на різного типу аудиторію. Як приклад для дизайнерів регіональних літературних альманахів. Як поштовх для створення і ознайомлення з альманахами для молодого та вмотивованого покоління митців і мисткинь, що вже створюють літературні та ілюстровані збірки. Як, власне, елемент видавничого ринку – літературне ілюстроване видання від представниць і представників письменницької спільноти Хмельниччини.

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баженов Л. В. Центр дослідження історії Поділля: наукова та організаційна діяльність на базі історичного факультету Кам'янець-Подільському національного університету імені Івана Огієнка. Освіта, наука і культура на Поділлі. 2021. Т. 25. С. 581–601.
2. Возняк М. С. З зарання української преси в Галичині. Записки Наукового товариства ім. Тараса Шевченка. 1912. Т. 111. С. 140–179.
3. Дояр Л. Регіональні літературні альманахи УРСР на порозі шістдесятництва (1954-1959). Вісник Книжкової палати. 2021. Вип. 9. С. 30–43.
4. Немченко І. Героїко-патріотичний пафос літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». Scientific researches and methods of their carrying out: World experience and domestic realities. Vinnytsia, Vienna, 2023. С. 228–236.
5. Сказання Сапфо: благодійна збірка. URL: <https://sapphoteles.carrd.co/> (дата звернення: 8.04.2024).
6. Словник української мови. URL: sum20ua.com/?page=39&searchWord=альманах&wordid=927 (дата звернення: 8.03.2024)
7. Слово єднає! URL: [Слово єднає! — Вікіпедія \(wikipedia.org\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Слово_єднає!) (дата звернення: 6.03.2024)
8. Стандарти в поліграфії та видавничій справі: довідник / Б. В. Дурняк, В. П. Ткаченко, І. Б. Чеботарьова. Львів, 2011. 320 с.
9. Український бестіарій: артбук. URL: <https://malopus.com.ua/artbooks/artbuk-ukrayinskij-bestiarij> (дата звернення: 8.04.2024).
10. Хмельницький альманах : зб. літ.-худож. творів письменників-початківців Поділля. Хмельницький, 1956. Вип. 1. 126 с.

- 11.Щирба О. А. Історія та розвиток сучасних літературних альманахів в Україні. Всеукраїнська науково-практична конференція: Журналістика. Філологія. Медіаосвіта (2-3 жовтня 2014 р.). Полтава, 2014. С. 277–280.
- 12.Piermeier A. Why Zines Matter: Materiality and the Creation of Embodied Community. *American Periodicals*. 2008. Vol. 18, No. 2. pp. 213-238.
- 13.Shrewsbury, C. M. What Is Feminist Pedagogy? *Women's Studies Quarterly*. Feminist Pedagogy. 1987. Vol. 1, No. 3. pp. 6-14.

**IV. МАКЕТ ПРОЄКТА АЛЬМАНАХА
«ЛІТЕРАТУРНА ХМЕЛЬНИЧЧИНА»**

**Літературна
Хмельниччина**

Літературний альманах

Літературна Хмельниччина/ Майя Драгомерецька —
Хмельницький: Видавництво, 2024. — 54 с.

ISBN 123-456-789-098-7

«Літературна Хмельниччина» — літературний альманах, створений із метою популяризувати творчість місцевих митців і мисткинь.

Збірник налічує в собі твори та уривки творів, опублікованих раніше чи наданих спеціально для проєкту, від 22 авторок і авторів із різних регіонів Хмельниччини. Тематична амплітуда не поступається стилю виконання. На сторінках «Літературної Хмельниччини» можна зустріти як інтимну любовну лірику, так і патріотичні вірші; абстрактні образи та конкретні теми.

Альманах
ISBN 123-456-789-098-7

© Усі права закріплені за авторами
© М. Драгомерецька, впорядкування, 2024
© Видавництво, ліцензія на видання,
оригінал-макет, 2024

ПЕРЕДМОВА

Поетія — це відображення духу часу і місця, де вона народжується. Вірші — не лише особисті переживання і рефлексії, але й віддзеркалення соціальних, культурних та історичних реалій. Цей альманах стає своєрідним літописом Хмельницького, закарбовуючи миттєвості, які складаються у велику історію.

Альманах має на меті не лише знайомство читачів з новими творами місцевих поетів, але й популяризацію поетичного мистецтва загалом. Видання стане корисним для літературознавців, студентів-філологів, викладачів, а також усіх, хто цікавиться сучасною українською поезією.

Зміст альманаху складають різножанрові поетичні твори: від традиційних віршів до експериментальних форм, від ліричних сповідей до соціально ангажованих текстів. На відміну від інших літературних збірок, цей альманах фокусується винятково на творчості хмельницьких поетів.

Тут зібрано твори як відомих авторів, так і нових імен, що тільки починають свій поетичний шлях. Особлива увага приділялася якісному рівню творів, їхній художній цінності та відповідності загальній концепції видання.

Ми сподіваємося, що це видання стане першим кроком до більш глибокого і всеосяжного дослідження поетичного життя Хмельницького. Запрошуємо вас поринути у світ поезії, відкрити для себе нові імена і знайти ті слова, які відгукнуться у вашому серці.

Редакційна колегія

4

6

ПАЛІМПЕСТ

Переосмислюю життя — шкодую, каюсь...
 Чи палімпест* мого буття, чи помиляюсь.
 Думки — розгубленим дітям на роздоріжжі.
 Під запізніле каяття — хапаю віжки...
 Несу своїй долі хрест, до горя звиклу, —
 Душі зболілий палімпест, що згодом витруть

Галина Корицька

подільська письменниця, поетеса, активна громадська діячка, заступниця голови Хмельницького обласного осередку Всеукраїнської творчої спілки «Конгрес літераторів України»

5

ЧОРНИЙ ДЕНЬ, ЧОРНИЙ СНІГ, ЧОРНЕ НЕБО...

Чорний день, чорний сніг, чорне небо.
 І, здається, чорніє в очах.
 Підвестись і пройши тішішки треба,
 Та уже не під силу цей шлях.
 Біль в ногах, голові і у спині,
 А душевний біль понад усе,

Бо на завтра синочку й дружині
 Хтось про смерть страшну вість принесе.
 Як зреспатимеш, сину, без мене?
 Хто тебе по життю поведе?
 Не пройтися нам лугом зеленим,
 Бо без мене вже сонце зійде.

Катерина Бучуляк

поетеса, членкиня літературного клубу "Автограф", ВТС "Конгрес літераторів України"

7

МАНДРІВНИЦЯ

Ти знову лишився вдома –
Чekali мене з дороги.
Мережать облмччя впома,
Невпевненість і привоги.
Але в телефоні голос
Розважливий і спокійний.

Лапаємо вічне коло,
Де кожний відкрито вільний,
Не зв'язаний і щасливий,
В любові й порозумінні.
Змивають кохання зливи

З облмччя зелені тіні.
І я відлітаю з вітром,
Транслюю добро і радість!
Напхненна, мандрую світом,
Бо хочеться повертатись.

Катерина Бучуляк
поетеса, членкиня літературного клубу "Автограф", ВТС
"Конгрес літераторів України"

8

9

ТОБОЮ, БОЖЕ, ДИХАЮ Й ЖИВУ

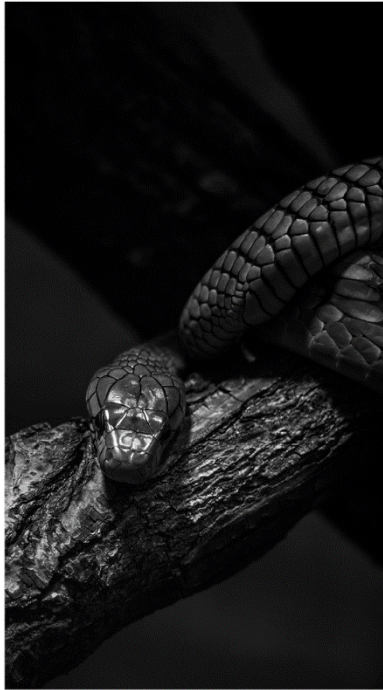
Хоча уже не та... Шукаю гавань іншу.
Не знаю: доля краща, може, й гірша
Мене чекає в майбутті...
Й нову Сторінку відкриваю.
Сонця більше!

Куди іду, навіщо, і за чим,
І що чекає в світі цім брутальнім?
Щоб не зійти на станції фатальній,
Я пізнаю. Живу і йду за Ним,
Покіль спулаю на сходику останню...

Надія Вітвіцька
поетеса, членкиня Хмельницького обласного осередку ВТС
«Конгрес літераторів України» та Хмельницької міської
літературної спілки «Поділля»

10

11

12

ЗАКЛИНАТЕЛЬ ДОЩУ Й ПОВЕЛИТЕЛЬКА ЗМІЙ

Заклинатель дощу й повелителька
змій, ось би були сучвіття і пара!

Ось кому би варити любовний
напій, у казан підсипаючи чари.
Я дві нитки сьогодні у вузлик
звяжу, як дві стежки у чистому
полі, я ніколи нікому із них не
скажу, хто до кого попрапить в
неволю.

Вється-п'ягнеться плавно і тихо
журба, обнімаючи радість собою,
і бузкова стає та солоня ропя, де
червона кров із голубою.
Мокрі змій, в мотузки засуканий
дощ і до болю оголені нерви,
Замість зілля цілющий готується
борщ із земних і небесних енергій.

Валерій Грошко

*поет, журналіст, громадський діяч, автор двох поетичних
збірок: «Поезії» (1993) та «Наковалня радості і духу» (2010)*

13

14

МІСЯЦЬ СЯЙВО ЛЛЄ НА ЗЕМЛЮ...

Місяць сяйво ллє на землю з золотого жбанка,
щоб у річці квітли зорі з вечора до ранку.
Човники-долоні ніжно припулю до хвилі.
Зачаюся: запливають золотаві мрії.
Вже на пальцях заяскрили зорі-діаманти.
Золотаві танцівниці стали на гуанпи.
Тишиє річка мої руки,
Дихаю зірками,
Ніч в задумі
бродить
небом

хвилями-стежками

Марія Дем'янюк

*письменниця, поетеса, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри філософії та політології Хмельницького національного
університету, член Національної спілки письменників України,
членкиня Всеукраїнської громадської організації «Спілка
християнських письменників України»*

15

ЗАПАМ'ЯТАТИ Б

Запам'ятати б день цей назавжди:
 Безкрає небо і молочні хмари,
 І теплий вітер, від пилку рудий,
 І квітів лугових медові чари,
 Поліп лелек за синьою стаям,
 І шепіт листя поміж верболізів...
 Напитися б роси цілющих трав,
 Копитися шляхом чумацьким возом.

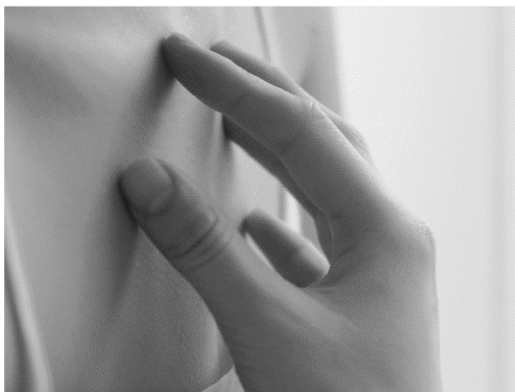
На полі опинитися за мить
 В червонуватій пишній конюшині,
 Послухати, як сприбунець сюрчить,
 Його поколисапи на стебліні.
 Вітрам роздати б тисячі «чому»,
 Знайти себе і загубити втому,
 Торкнути ліпа сонячну струну
 І вільною вернутися додому

Наталя Мазур

*письменниця, учасниця Літературно-мистецького об'єднання
 «Сонях» м. Дунаївці; Всеукраїнської творчої спілки «Конгрес
 літераторів України» м.Хмельницький; Національна спілка
 письменників України.*

16

17

ЗВИЧАЙНИЙ ЗБІГ НАМ
ЗВИЧНИХ ЗВУКІВ...

Звичайний збіг нам звичних звуків.
 Всі чули ці давно слова.
 Та те, що ми сприймаєм слухом,
 – не розуміє голова.
 І суть речей втрачаєм з часом,
 не відчуваєм глибини ні звичних слів,
 ні слів сучасних.
 Навіщо ж їх говорим ми?!
 А влітку знов розквітнуть квіли
 і сенсом сповняться слова.
 Не розмовляли – розуміли,
 інакше звук – це пустота!

Тетяна Пилитчук

*членкиня Дунаєвського літературно-мистецького об'єднання
 «Сонях», авторка збірки поетичних творів «Завдячую тобі»*

18

19

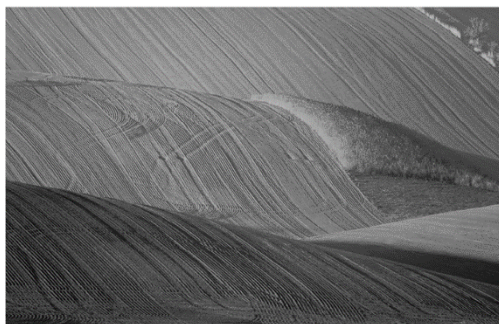
20

«...YOU ARE A BEAUTIFUL BUTTERFLY»

...Жаль, запізно я все зрозумів
 І не встиг надивитися навіть
 На дві чайки твоїх гарних брів
 І на плечі твої величаві...
 Все було, наче в дивному сні,
 У якому я враз опинився.
 Ти – лише усміхнулась мені,
 А весь світ раптом замайорився.
 Батерфляй, батерфляй!
 Не спиняйся – літай!!!

*Володимир Захар'єв
 літератор, журналіст, археолог, краснавець, історик,
 архівіст. Голова Хмельницького обласного осередку
 Всеукраїнська творча спілка «Конгрес літераторів України»*

21

22

ОСІНЬ

В тумані гаснуть вогники світанку, І на віях землі
 прокидаються сльози. Зріють жита калинового ранку,
 Тихо котяться здалеку перші морози. Посівіли поля,
 вже коротшає днина, Колос гнеться донизу – шумить
 верхівіття. Ще вітри втихомирять вечірня година –
 Вже торкнулася осінь законів століття.

*Володимир Байдич
 директор Державного архіву Хмельницької області,
 кандидат історичних наук*

23

24

НЕВІДПРАВЛЕНИЙ ЛИСТ

Ось лист паперу. Наче в сніжнім полі
 Чорніе бук. Знеможені війська.
 Вони вже покорились своїй долі.
 Туп помирати – участь їх гірка.
 А в час отой, коли рядки писались,
 Дзвеніла сталь, ішов шалений бій.
 Ці війни назавжди туп зостались,
 Як кров свою, запал віддавши свій.

Лежать в снігу, отримавши невдачу,
 Мої «Люблю. Чекаю і Пробач»...
 Та все скінчилось, на цім полі плачу
 Звістки про них без права передач.
 Я оглядаю дивне кладовище.
 Чуливість слів поглинули роки.
 Тут віє пусткою, пужливо вітер свище,
 І на поживу злетілись круки.

Жанна Олійник
 членкиня ВТС «Конгрес літераторів України» (2009 р.)

25

26

КОЛИСКА ЖИТТЯ

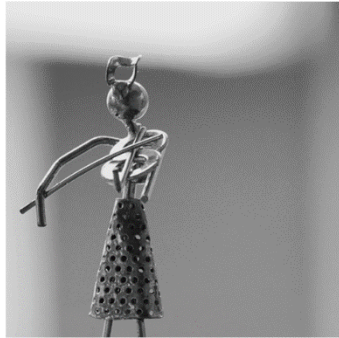
Грає сріблом прозора вода
 У ставочку побіля городу.
 Не залишу ніколи села,
 Де живу я і звідки я родом.
 Де калина цвіте у дворі,
 Де вербичка розгойдує віти,
 Де ледеки в розлогім гнізді
 Вигодовують радісно діток.

Де акації й липи ростуть,
 Ароматом бенпежачи душу,
 Де мапусині мальви цвітуть –
 Зберегти заповітне я мушу!
 Тут – колиска буття і життя,
 Тут – коріння прадавнього роду.
 Тож не кане в сніпе небуття
 Мова, пісня і слава народу!

Тетяна Кухарська
 завідувачка сільської бібліотеки музею
 с. Пилипи – Олександрівські

27

САМОТНІЙ ВАЛЬС

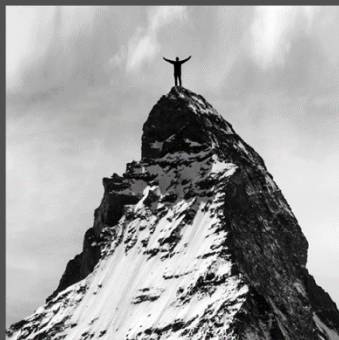
Ніхто цього танцю не бачить, не чує,
 Бо жінка одна у квартирі танцює.
 А поруч нікого,
 І тихо навколо... Мелодія вальсу
 Повільна, святкова.
 А жінка у вальсі кружляє, кружляє.
 А плакати музика не дозволяє.
 І хто здогадається, де туп причина,
 Що жінка танцює. З сумними очима?

Ах, як вона вальс
 Цей колись танцювала...
 Щасливою була, чи, може, здавалось?
 Посріблені роси збирались у дощик.
 По плечах розсіпані коси у дочок.
 Збиралась родина в неділю опівдні.
 І хрипли від співу закохані півні.

*Ольга Підгорняк
 поетеса, с. Вільківці*

28

29

РОЗПОРОШУЄМ ЧАС...

Розпорошувем час, перетворюєм в порох
 І шкодуем за тим, що уже не вернеш,
 Це неначе ідеш, піднімаєшся вгору,
 А тоді розумієш: іще мить й упадеш...

*Світлана Дупеліч-Свінцицька
 членкиня Національної спілки журналістів України, друкувалася
 в газеті "Літературна Україна"*

30

31

32

Я НЕ ТИТАН...

Людмила Кліманова
Активна членка Полонського
районного осередку товариства
"Просвіта" ім. Т.Шевченка.
Секретарка Полонської
літературно-мистецької
вітальні "Полонь"

Я не титан. Звичайні мої дні.
А гляну вгору – неба голубинь!
І птахом я здійснююсь – і лічу,
І ні років, ні днів вже не лічу,
Бо манить вись і кличуть небеса,
Панує світ, де над усе – краса...
І вже ввищує мене той гордий леп
Над звабами усіх земних тенет,
І розправляю крила...
Знову й знову
Туди, де серцем випишеться
Слово

33

ДВІ ПЛАНЕТИ

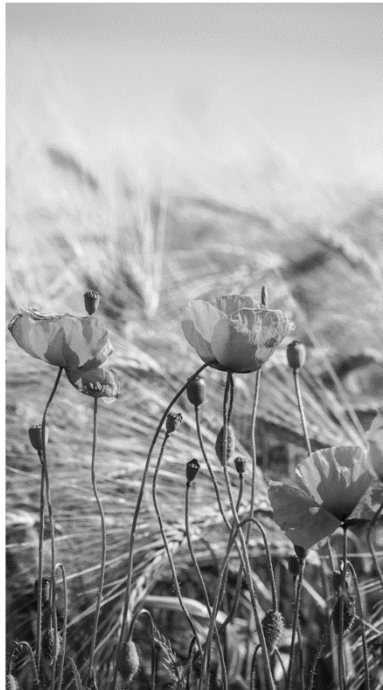
34

Ми – брукальці у вічності Всесвіту,
Дві далекі-далекі планети.
Все ж я вірю: коханню – воскреснути!
Серед ночі зриваюся:
– Де ти? Чом покараний Божою волею –
Сни безбарвні і ранки холодні?
Знай: на завтра я вже збожеволію,
Якщо ти не прийдеш і сьогодні.

...Знов вертають мене в ніжну молодість
Твої очі святково-натхненні.
Зірка впала.
Тремтіння у голосі...
Ти так близько...
Іди ж-бо до мене

Віталій Міхалевський
поет-романтик, громадський діяч, доцент Хмельницького
національного університету, кандидат фізико-математичних
наук, член Національної спілки журналістів України, член
Національної спілки письменників України.

35

ГЕРОЯМ МАЙДАНУ

Вже замість крику – шепіт, шепіт, шепіт...
 Вже замість болю – сонце на межі,
 Іде собі, малесеньке, по степу
 – Зриває маки – краплі на ножі.
 Страшний банкет справляє попелище,
 І спогне серце – віковий Майдан:
 Там смерть, там кров із рани хмище, хмище
 – І янголи летять в Небесний стан.
 Ці каски в квітах, ці щипи фанерні,
 І чорний сніг, і безкінечна ніч...
 А барикади – геть не інженерні,
 А все ж споять, бо Київська, бо Січ!
 Мечем й вогнем святяться кожна бипва,
 І воля не дасться без борні...
 За вас, Герої, мамина молитва –
 Вже криком захищається в мені.

Неоніла Яніцька

поетеса, журналістка, членкиня Національної спілки письменників України з 2018 р. та Національної спілки журналістів України. Лауреатка Хмельницької обласної літературної премії імені Миколи Федунця (2019)

36

37

ДИТИНСТВО

Коли я виросту, світ зміниться.
 Дерева стануть вищими, час швидшим, а люди нижчими
 Коли я виросту світ зміниться
 Бо у ньому не буде допиливого мене та моїх вічнозахеканих друзів
 Коли я виросту, світ зміниться,
 Бо тепер я поспішатииму на роботу і думатииму за пустоту у кишнях.

Я б наповнив їх каштанами,
 Подарував кожному сонце,
 Я б заповнив золоті чаші богів дитинством і приніс у дім колоски..
 Коли я виросту, світ не зміниться..
 Я принесу мамі свіжі квіти.
 Та спало залишки цього дня.
 Я відчино вікно і скажу «Я тут.
 Ти де? Я чекаю на тебе вже дуже давно..»

Анна Рубан

прозова авторка, поетка, м. Хмельницький

38

39

40

НІЧ ЯК ВИНО

В синії ночі
Місяця очі

Будь ти назовні –
В душу не лізь.

Ніч як вино.
Друг мій безмовний

Бачать наскрізь.
Місяць уповні.

До себе манить,
П'янить, дурманить –

Місяць уповні
Зирка в вікно.

*Микола Мрук
поет, м. Хмельницький*

41

42

А Я ЙОМУ

А я йому всерйоз повідаю
Про настрій, про погоду, про любов.
Ретельно кожну риму добираю,
Щоб раптом до коханки не пішов.
І дбаю день і ніч, щоб був щасливим,
Романтику свою не розгубив.

Бо він для мене завжди особливий,
Рядками ще нікого не зганьбив.
То ніжний, то палкий, то амбіційний,
То вимріяний зранку, при зірках...
Його тримаю міцно – у руках,
Бо кожен вірш – мов чоловік надійний!

*Олена Холодарева
поетеса, авторка збірки віршів «У лабіринті осінньої казки»*

43

44

СОНЦЕ

Відпоюю душу гарячим чаєм,
Зчищаю нагар ще порішнім медом.

І сонце, настояне в чашці моїй,
Закупує ніжно осіннім пледом.

Пірнаю в реальність своїх особин,
Слухавки у вуха – слухаю тишу.

Я знаю: на завтра інакша погода.
Так що ж... Це – інтрига. І так цікавіше.

Дощі. Буревії. Осінні трюнки? А раптом ні!
– просто ясне небо.

Усе, що не бу де – буде подарунком.
Так важко з цим, але, значить, треба.

З-за хмарки враз – нове, чорррррне Сонце,
Лукавий посміх вводить в оману.

І я шукаю хоча б віконце,
Яким втекти від цього обману.

*Роман Адамович
поет, волонтер, м. Хмельницький*

45

46

ЧОЛОВІК БЕЗ ПАРАСОЛЬКИ

Навколо люди: вони тікають, метушаться,
прикриваються плащами, пакетами, парасолями;
ховаються під стріхами і забігають в магазини. Вони
бояться дощу, бояться змокнути

*Наталка Биєтрих
поетка, м. Хмельницький*

47

ЦЕ — ЩОСЬ ПОДІБНЕ ДО ГОЛГОФИ...

Це — щось подібне до Голгофи:
Спримлять оплакані хрести...
Слова, усесвіти і ти,
І строфи — наче катастрофи.
Пізнавши велич перемог,
Йдемо — за мить до воскресіння —
Туди, де паморозь осіння
Така земна — неначе Бог.

Ростислав Балема

письменник, член Національної спілки письменників України

48

49

ЗМІСТ

- 4 ПАЛІМПЕСЕСТ. Галина Корицька
6 ЧОРНИЙ ДЕНЬ, ЧОРНИЙ СНІГ, ЧОРНЕ
НЕБО. Катерина Бучуляк
8 МАНДРІВНИЦЯ. Катерина Бучуляк
10 ТОБОЮ, БОЖЕ, ДИХАЮ Й ЖИВУ.
Надія Вітвіцька
12 ЗАКЛИНАТЕЛЬ ДОЩУ Й
ПОВЕЛИТЕЛЬКА ЗМІЙ. Валерій Прошко
14 МІСЯЦЬ СЯЙВО ЛЛЕ НА ЗЕМЛЮ.
Марія Дем'янюк
16 ЗАПАМ'ЯТАТИ Б. Наталя Мазур
18 ЗВИЧАЙНИЙ ЗБІГ НАМ ЗВИЧНИХ
ЗВУКІВ. Тетяна Пилипчук
20 «YOU ARE A BEAUTIFUL BUTTERFLY...».
Володимир Захар'єв
22 ОСІНЬ. Володимир Байдич
24 НЕВІДПРАВЛЕНИЙ ЛИСТ.
Жанна Олійник
26 КОЛИСКА ЖИТТЯ. Тетяна Кухарська
28 САМОТНІЙ ВАЛЬС. Ольга Підгорняк

- 30 РОЗПОРОШУЄМ ЧАС.
Світлана Дупелич-Свінціцька
32 Я НЕ ТИТАН... Людмила Кліманова
34 ДВІ ПЛАНЕТИ. Віталій Міхалевський
36 ГЕРОЯМ МАЙДАНУ. Неоніла Яніцька
38 ДИТИНСТВО. Анна Рубан
40 НІЧ ЯК ВИНО. Микола Мрук
42 А Я ЙОМУ. Олена Холодарева
44 СОНЦЕ. Роман Адамович
46 ЧОЛОВІК БЕЗ ПАРАСОЛЬКИ.
Наталя Бистрик
48 Це — ЩОСЬ ПОДІБНЕ ДО ГОЛГОФИ.
Ростислав Балема
50 ЗМІСТ

50

51

Альманах

Майя Драгомерецька ЛІТЕРАТУРНА ХМЕЛЬНИЧЧИНА

В оформленні використано ілюстрації з pixabay.com

Редакторка М. Драгомерецька
Літературна редакторка А. Тровац
Дизайнерка макета та верстки М. Драгомерецька
Дизайнерка обкладинки М. Драгомерецька

Підписано до друку 23.05.2024. Формат 148 на 210/5.
Гарнітура «Georgia», «Gabriola». Друк офсетний.
Тираж з примірників.
Замовлення №3

Віддруковано у «Printfo».
вул. Північно-Сирецька, 1-3, Київ, Україна, 04136

Видавництво, 29001, м. Хмельницький, вул. Шевченка, буд. 17А
Тел. (044) 123 45 67

Усі права за текстами та фотографіями збережені за їхніми авторками та авторами. Видання створене з навчальною метою.

V. ДОДАТКИ

Додаток 1. Синя шкала «альманах», червона шкала «збірка», жовта шкала «журнал» (станом на 8.04.2024)

